

Zpráva ze semináře „Nepasečné hospodaření jako součást řešení problému klimatické změny“ dne 14. 9. 2018

Termín konání: 14. září 2018, od 9:00 hod.

Místo konání: zámek Křtiny

Cílem semináře bylo:

- 1) Představit souhrn klimatických změn na území ČR ovlivňujících podmínky pro hospodaření v lesích a současně informovat o nejnovějších poznatcích v této oblasti.
- 2) Představit souhrn možných adaptačních opatření, která mohou a měli by vlastníci lesů bezodkladně začít uplatňovat při hospodaření v lesích.
- 3) Některá z možných adaptačních opatření demonstrovat v konkrétních lesních porostech.

Dne 14.9.2018 se uskutečnil v zámku ve Křtinách seminář „Nepasečné hospodaření jako součást řešení problému klimatické změny“ za podpory Ministerstva zemědělství ČR a České technologické platformy pro zemědělství.

Seminář byl zaměřen na možnosti adaptačních opatření při hospodaření v lesích, zejména na nepasečné způsoby hospodaření a zvyšování druhové a prostorové pestrosti lesů. Lektory byli doc. Ing. Petr Čermák, Ph.D., doc. Ing. Radek Pokorný, Ph.D. (oba z MENDELU v Brně) Ing. Lumír Dobrovolný, Ph.D. (Školní lesní podnik „Masarykův les“ Křtiny, dále jen ŠLP) a Ing. Milan Hron (předseda Pro Silva Bohemica, pobočného spolku České lesnické společnosti, dále jen PSB), který se z vážných rodinných důvodů nemohl zúčastnit a jeho přednášku prezentoval Ing. Milan Košulič, tajemník PSB.

Petr Čermák prezentoval souhrn změn klimatu v ČR a jejich vliv na vývoj lesů z ochrannářského hlediska včetně nejnovějších prognóz dalšího vývoje, podle kterých se budou nadále a velmi rychle zhoršovat podmínky pro pěstování lesů.

Radek Pokorný podrobně rozebral možnosti adaptačních opatření souvisejících s pěstováním lesa a se zaměřením na vysvětlení fyziologických souvislostí u lesních dřevin, zejména důsledky zhoršení vláhových a teplotních poměrů.

Lumír Dobrovolný představil projekty, které řeší MENDELU v Brně na území ŠLP a podrobněji uvedl ukázky připravené pro odpolední exkurzi.

Milan Košulič, zastupující omluveného Milana Hrona, představil cíle a průběh realizace projektu zakládání a provozování tzv. Demonstračních objektů nepasečného hospodaření (DONH) a popsal metodiku měření dendrometrických veličin a evidence dalších údajů na jednohektarových tzv. Demonstračních plochách (DP), které jsou součástí každého DONH.

Před zahájením semináře účastníci obdrželi sborník s příspěvky jednotlivých lektorů.

Po příspěvku každého z lektorů byl prostor pro otázky a diskuzní příspěvky účastníků. Příspěvky se zejména týkaly problémů vlastníků lesů a lesních hospodářů při snaze o zvýšení druhové a prostorové pestrosti s vyšším zastoupením přirozené obnovy lesů. **Diskutující účastníci i reagující lektori prakticky jednohlasně upozorňovali na limitující vliv nepřiměřených stavů spárkaté zvěře na zavádění adaptačních opatření v lesích.** Současně kritizovali nečinnost MZe v této oblasti, resp. neúčinnost všech dosud přijatých opatření. Kritizovali rovněž zřejmou snahu oddalovat zavádění některých důležitých legislativních změn s odkazem na nedostatek výzkumných prací, které by umožnily tyto změny specifikovat a uvést do života. **Podle lektorů z řad akademické sféry existuje již dnes zcela jistě dostatek výzkumem podložených poznatků k tomu, aby se mohla všechna adaptační opatření okamžitě podpořit změnami v legislativě nebo v systému finančních podpor.**

Při odpolední exkurzi byly přes téměř trvalý déšť prezentovány Lumírem Dobrovolným a jeho spolupracovníky ze ŠLP a MENDELU všechny připravené ukázky:

- 1) Objekt Klepačov s lesem v převodu na výběrný les, který je významným příkladem tohoto způsobu hospodaření v ČR s nejdéle a nejdůsledněji prováděným převodem, zahájeným před více než 40 lety Ing. Truhlářem porostech tehdy středního věku. Ani tomuto lesu se nevyhnuly velké větrné kalamity, ale největší souvislá kalamitní holina měla výměru 0,7 ha a průměrná plocha kalamitních holin byla dosud 0,1 ha. Přitom na většině kalamitních ploch v podstatě nevznikla zalesňovací povinnost, protože porosty byly předem zmlazeny nebo podsázeny. Zde se jasně ukazuje, jak silně může nepasečné obhospodařování lesa omezit následky velkých větrů.
- 2) Objekt Soběšice – převod na les trvale tvořivý: Byly prezentovány pěstební postupy a metody HÚL na příkladu přestavby převážně BO-MD porostu (na HS 25) s využitím přirozené obnovy listnáčů s vysokou druhovou pestrostí a maloplošné umělé obnovy cílových dřevin (DB, DG, KL).
- 3) Objekt Soběšice – převod na les střední: Možnosti využití obnovy přestárlých pařezin na extrémních stanovištích s využitím pařezové výmladnosti (zde zejména DBZ), která významně zvyšuje odolnost jedinců i porostu jako celku vůči klimatickým extrémům.

Závěr: Cíle semináře považujeme za splněné. Nepasečné hospodaření a jeho možnosti při zvyšování adaptability lesů ve zhoršujících se klimatických podmínkách byly názorně předvedeny nejen přednesenými příspěvky jednotlivých lektorů, ale i na praktických příkladech v konkrétních porostech. Navíc došlo k zajímavé diskusi, která mj. velmi důrazně upozornila na přemnožení zvěře v mnohých oblastech ČR, jeho limitující vliv vzhledem z nezbytnému zavádění adaptačních opatření a nečinnost MZe v řešení tohoto problému.

Na základě záznamů z průběhu semináře zapsal dne 15.9.2018 Milan Košulič